

Regelbunden tillsyn i Olovslundskolan

Förskoleklass

Grundskola årskurs 1-6

Obligatorisk särskola årskurs 1-6

Inledning

Skolinspektionen har granskat verksamheten i Järfälla kommun och besökt Olovslundskolan den 21 oktober 2008. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för den regelbundna tillsynen.

Tillsynen riktas mot tre huvudområden: **Kunskaper, Normer och värden** samt **Ledning och kvalitetsarbete**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om den regelbundna tillsynen finns i separata material och på Skolinspektionens webbplats ([www.skolinspektionen.se/Regelbunden tillsyn](http://www.skolinspektionen.se/Regelbunden_tillsyn)).

På de punkter där Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs har huvudmannen och rektorn för skolan ansvar för att åtgärder vidtas. Åtgärderna ska redovisas till Skolinspektionen inom tre månader från dagen för Skolinspektionens beslut, dvs. senast den 11 maj 2009.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna, vilket sker i samband med skolbesöket.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen och Olovslundskolan, dels den information som samlats in under besöket. I Olovslundskolan skola intervjuades rektorn, lärare och elever. Även annan information om kommunen och skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av skolan

Tabell 1: Antal elever på Olovslundskolan

Olovslundskolan	Antal elever
Förskoleklass	66
Grundskola	363
Obligatorisk särskola	5

Källa: skolans uppgift, hösten 2008

Olovslundskolan ligger i Järfälla kommun, Viksjös kommundel, och är en skola med förskoleklass och grundskola. På skolan finns också en samundervisningsgrupp med både grundskoleelever och särskoleelever. Undervisningen är organiserad i fem arbetslag. Skolans ledning består av rektorn och en intendent med ansvar för lokaler, miljö, kök samt ekonomihandläggning. Tillsynen omfattar förskoleklass, grundskola och särskola.

Olovslundskolan ingår, tillsammans med övriga kommunala skolor i Järfälla, i försöket med timpanelös utbildning i grundskolan.

Bedömningar

Motiveringsrutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. I detta material används begreppet styrdokument som en samlande beteckning för relevanta författningar och allmänna råd.

1 Kunskaper

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område skolans kunskapsresultat och arbetet för att ge eleverna möjlighet att nå de nationella målen för lärandet uttryckta i läroplan och kursplaner. Vidare granskas vilka förutsättningar skolan ger eleverna att nå målen.

1.1 Kunskapsresultat

Tabell 2: Måluppfyllelse i årskurs 5

	Olovslundskolan					Riket
	2003	2004	2005	2006	2007	2007
Andel (%) som ej nått målen i samtliga ämnen	.	.	.	.	.	.

. = Uppgift saknas

Kommentar och bedömning:

Olovslundskolan anger i sin kvalitetsredovisning för år 2007 måluppfyllelsen som god i samtliga ämnen. Tillsynen visar dock att skolan inte på en övergripande skolnivå kan redovisa kunskapsresultaten i förhållande till kursplanernas mål för årskurs 5 i samtliga ämnen (se tabell 2). Detta bedöms under avsnitt 3.4.1.

I kvalitetsredovisningen anger skolan att andelen elever som uppnått målen i samtliga delprov i de nationella ämnesproven år 2007 var knappt 91 procent. I matematik, som är den enda siffra som skolan särredovisar, nådde ca 95 procent målen för proven. Detta är en högre siffra än året innan (92 procent)

Skolinspektionen konstaterar att det inte går att göra en bedömning av elevernas kunskapsresultat på Olovslundskolan eftersom skolan saknar uppgifter på hur stor andel elever som når målen i alla ämnen i årskurs 5. Resultaten av de nationella ämnesproven i årskurs 5 indikerar dock att elevernas kunskapsresultat är goda.

1.2 Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat

Bedömningspunkter

1.2.1 Lärarna följer fortlöpande upp resultaten i alla ämnen/ämnesområden i förhållande till styrdokumentens krav.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola	X	
Obligatorisk särskola	X	

1.2.2 Lärarna genomför utvecklingssamtal om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola	X	
Obligatorisk särskola	X	

1.2.3 Lärarna upprättar en framåtsyftande individuell utvecklingsplan i samband med utvecklingssamtalet.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola		X
Obligatorisk särskola		X

Motivering

Enligt grundskoleförordningen ställs det krav på upprättande av en framåtsyftande individuell utvecklingsplan (IUP) för varje elev vid utvecklingssamtalet. Den ska vara framåtsyftande och skriftligen sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna. Från och med den 15 juli 2008 har bestämmelsen i grundskoleförordningen om individuell utvecklingsplan ändrats. Den ska också innehålla omdömen om elevens kunskapsutveckling i samtliga ämnen. Dessa omdömen får vara betygsliknande men bör anpassas till elevens ålder och förutsättningar. Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2006:10) om den individuella utvecklingsplanen har reviderats med anledning av ändringen.

Då skolan, vid tillsynstillfället inte har genomfört utvecklingssamtal med alla elever, gör Skolinspektionen sin bedömning utifrån de tidigare bestämmelserna för individuella utvecklingsplaner.

De individuella utvecklingsplaner från Olovslundskolan som inspektörerna har tagit del av är inte i tillräcklig utsträckning framåtsyftande och saknar tydlig koppling till de nationella målen för utbildningen. Inom särskolan gör lärarna ingen skillnad på individuella utvecklingsplaner och åtgärdsprogram. Inspektörerna vill i detta sammanhang göra skolan observant på att åtgärdsprogram upprättas för elever i behov av särskilt stöd medan individuella utvecklingsplaner ska upprättas för alla elever. De individuella utvecklingsplanerna ska innehålla de överenskommelser som har gjorts mellan lärare, elev och elevens vårdnadshavare vid utvecklingssamtalet.

Skolinspektionen gör bedömningen att skolan måste förbättra sina individuella utvecklingsplaner så att de överensstämmer med författningarnas krav. Vidare förutsätter Skolinspektionen att de nya bestämmelserna om individuella utvecklingsplaner och skriftliga omdömen ligger till grund för skolans fortsatta arbete i detta avseende.

1.3 Bedömning och betygssättning

Bedömningspunkter

1.3.1 Lärarna använder resultaten från de nationella ämnesproven för att bedöma elevers kunskapsutveckling.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola	X	
Obligatorisk särskola	Ej relevant	Ej relevant

1.3.2 Vid bedömning utgår lärarna från de nationella målen i kursplanerna.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola	X	
Obligatorisk särskola	X	

1.4 Genomförande av utbildningen

Bedömningspunkter

1.4.1 Läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot anger inriktningen för skolans utbildning.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola	X	
Obligatorisk särskola	X	

1.4.2 Elevernas ges möjlighet till inflytande och ansvarstagande över det egna lärandet och eleverna i den obligatoriska särskolan utvecklar sitt eget sätt att lära och tillit till sin egen förmåga.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola	X	
Obligatorisk särskola	X	

1.4.3 Eleverna ges kunskap om demokratins principer och utvecklar sin förmåga att arbeta i demokratiska former och eleverna i den obligatoriska särskolan ges möjlighet till inflytande över hur deras utbildning utformas och till att påverka, vara delaktiga och ta ansvar.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola	X	
Obligatorisk särskola	X	

1.4.4 De som arbetar i skolan samverkar inom och mellan verksamheterna för att stödja elevernas utveckling och lärande

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola	X	
Obligatorisk särskola	X	

1.5 Anpassning av verksamheten till elevernas behov

Bedömningspunkter

1.5.1 Skolans undervisning anpassas till varje elevs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola		X
Obligatorisk särskola	X	

Motivering

All undervisning ska enligt läroplanen anpassas till varje elevs förutsättningar och behov. Tillsynen visar att detta görs på ett bra sätt inom samundervisningsgruppen. Anpassningen av undervisningen till varje elevs förutsättningar och behov i skolans övriga klasser varierar dock och är beroende av lärarnas individuella initiativ. Både rektorn och lärarna uppger att "alla försöker" men att man lyckas i olika grad. Skolinspektionen bedömer att skolan i högre utsträckning behöver arbeta med att anpassa undervisningen till alla elevers förutsättningar och behov.

1.5.2 Särskilt stöd ges till barn och elever som har svårigheter i skolarbetet.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola	X	
Obligatorisk särskola	X	

1.5.3 Vid behov av särskilda stödåtgärder utarbetas alltid åtgärdsprogram som uppfyller författningarnas krav.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola		X
Obligatorisk särskola		X

Motivering

Enligt grundskoleförordningen och särskoleförordningen ska rektorn se till att ett åtgärdsprogram upprättas under medverkan av elev och vårdnadshavare om det framkommer uppgifter om att en elev kan ha behov av särskilda stödåtgärder.

I Olovslundskolan upprättas åtgärdsprogram för alla elever i grundskolan som bedöms vara i behov av särskilt stöd. De åtgärdsprogram som inspektörerna har

tagit del av saknar emellertid tydlig koppling till nationella mål och anger inte tillräckligt tydligt skolans insatser för att eleven ska nå målen för utbildningen. I samundervisningsgruppen upprättas inte alltid åtgärdsprogram då en elev bedöms vara i behov av särskilda stödåtgärder, utan först vid en eventuell elevvårdskonferens. Alla övriga åtgärder för att eleven ska nå målen skrivs in i den individuella utvecklingsplanen, se vidare avsnitt 1.2.3.

Skolinspektionen gör bedömningen att skolans åtgärdsprogram inte uppfyller författningarnas krav vilket måste åtgärdas.

2 Normer och värden

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område skolans arbete för att påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dem komma till uttryck i vardaglig handling samt skolans arbete för att ge eleverna en trygg miljö.

2.1 Normer och värden i studiemiljö och samvaro

Bedömningspunkter

2.1.1 Skolan utgör en trygg miljö som är inriktad på lärande.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola	X	
Obligatorisk särskola	X	

2.1.2 Skolan och lärarna bedriver ett aktivt värdegrundsarbete.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola	X	
Obligatorisk särskola	X	

2.1.3 Skolan har upprättat en likabehandlingsplan i enlighet med författningarna och dess mål och åtgärder är synliga i det dagliga arbetet.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola		X
Obligatorisk särskola		X

Motivering
Enligt lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever ska det finnas en likabehandlingsplan för varje verksamhet. Planen bör vara konkret och utgå från aktuell kartläggning av verksamhetens behov som utgångspunkt för planerade åtgärder under det kommande året. Enligt en särskild förordning ska eleverna vara delaktiga vid framtagandet, uppföljning och bearbetning av planen, se vidare skolverkets Allmänna råd och kommentarer för arbetet med att främja likabehandling (SKOLFS 2006:7). I detta arbete bör beaktas att plankravet från och med den 1 januari 2009 framgår av 14 a kap. 8 § skollagen och 3 kap. 16 § diskrimineringslagen (2008:567). Inspektörerna har granskat Olovslundskolans likabehandlingsplan och funnit att den tydligare behöver redovisa skolans insatser för året utifrån en aktuell kartläggning av skolans behov inom området. Rutinerna för akuta situationer behöver förtydligas och också innehålla en tydlig ansvarfördelning mellan rektor och övrig personal. Därutöver måste rutiner för dokumentation av hantering och beslut i ärenden som rör kränkningar och trakasserier beskrivas. Planen är känd av eleverna i elevrådet, men behöver förankras bland skolans övriga elever. I det fortsatta arbetet med likabehandlingsplanen måste skolan beakta kravet på elevers och personals delaktighet. Sammanfattningsvis gör Skolinspektionen bedömningen att Olovslundskolans likabehandlingsplan måste utvecklas.

3 Ledning och kvalitetsarbete

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område rektors ansvarstagande för skolans målinriktning samt hur skolans kvalitetsarbete fungerar för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen. Tillsynen behandlar också tillgång till utbildning samt resurser i form av personal liksom hur rektorn följer bestämmelserna för skolan.

3.1 Tillgång till likvärdig utbildning

Bedömningspunkter

3.1.1 Skolan tar emot elever enligt bestämmelserna.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola	X	
Obligatorisk särskola	X	

3.1.2 Varje elev erbjuds det garanterade antalet undervisningstimmar.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola	X	
Obligatorisk särskola		X

Motivering

I bilaga 1 till särskoleförordningen anges i en timplan för grundsärskolan utbildningens omfattning i årskurserna 1-10. Utbildningen i grundsärskolan omfattar fler timmar än utbildningen i grundskolan. Grundsärskolan omfattas inte av försöksverksamheten med utbildning utan timplan i grundskolan varför den angivna timplanen måste följas. Olovslundskolan har i sin samundervisningsgrupp elever tillhörande både grundskolan och grundsärskolan (individintegrerade elever). Dessa elever får samma antal undervisningstimmar och således följer skolan inte den timplan som gäller för grundsärskolan. Rektorn och personalen har uppmärksammat problemet och uppger att detta är ett angeläget utvecklingsområde för skolan. Skolan har också inlett samtal med Björkebyskolans personal för att säkerställa att skolorna tillsammans lever upp till den garanterade undervisningstiden.

Skolinspektionen bedömer att skolan måste säkerställa att eleverna i samundervisningsgruppen som tillhör särskolan får den garanterade undervisningstid som de enligt författningarna har rätt till.

Enligt särskoleförordningen finns möjlighet för rektorn i särskolan att göra avvikelser från särskolans timplan för individintegrerade elever med hänsyn till undervisningens uppläggning i grundskolan. För bedömning av rektorns beslutsfattande i detta avseende, se vidare avsnitt 3.3.3.

Under tillsynen framkommer också att det råder oklarhet om huruvida alla särskoleelever läser alla ämnen i tillräcklig utsträckning. I särskoleförordningen framgår att om en elev inte kan få utbildning som i rimlig grad är anpassad efter elevens situation och förutsättningar får styrelsen efter att ha hört elevvårdskonferensen besluta om anpassad studiegång för eleven. I Järfälla kommun är dessa beslut delegerade till rektorn. Några beslut om anpassad studiegång har inte fattats för dessa elever. Skolinspektionen bedömer att detta måste åtgärdas.

3.1.3 Elever mottagna i särskolan och som får sin undervisning i grundskolan följer särskolans kursplaner.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Obligatorisk särskola	X	

3.1.4 Skolan erbjuder eleverna språkval, elevens val samt modersmålsundervisning i enlighet med författningarna.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola	X	
Obligatorisk särskola	X	

3.1.5 Skolan anordnar undervisning i svenska som andraspråk i enlighet med författningarna.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola	X	
Obligatorisk särskola	X	

3.1.6 Skolan erbjuder eleverna studie- och yrkesorientering.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola	X	
Obligatorisk särskola	X	

3.1.7 Utbildningen är avgiftsfri för alla elever med undantag av enstaka inslag som kan föranleda obetydlig kostnad för eleverna.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola		X
Obligatorisk särskola		X

Motivering

Enligt skollagen ska utbildningen vara avgiftsfri. I verksamheten får förekomma enstaka inslag som kan föranleda en obetydlig kostnad för eleverna. I tillsynen framkommer att skolan årligen arrangerar en friluftsdag med skidåkning som ett valfritt alternativ och för detta får eleverna betala ca 250 kronor.

Enligt Skolinspektionens bedömning kan 250 kronor inte anses vara en obetydlig kostnad i skollagens mening, trots att det utgör ett valfritt alternativ för eleverna. Detta måste åtgärdas.

3.2 Personalens utbildning

Bedömningspunkter

3.2.1 Skolans pedagogiska personal har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola	X	
Obligatorisk särskola	X	

3.2.2 Rektor har genom utbildning och erfarenhet förvärvat pedagogisk insikt.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola	X	
Obligatorisk särskola	X	

3.3 Rektors ansvar

Bedömningspunkter

3.3.1 Rektorn håller sig förtrogen med det dagliga arbetet och tar som pedagogisk ledare det övergripande ansvaret för att verksamheten inriktas på att nå de nationella målen.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola	X	
Obligatorisk särskola	X	

3.3.2 Rektorn fattar beslut enligt bestämmelserna.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola	X	
Obligatorisk särskola	X	

12 (13)

3.3.3 Rektorn i särskolan fattar beslut, om avvikelser från särskolans timplan, som krävs med hänsyn till undervisningens uppläggning i grundskolan.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Obligatorisk särskola		X

Motivering

Enligt grundskoleförordningen får rektorn fatta beslut om avsteg från särskolans kursplaner för individintegrerade särskoleelever med hänsyn till undervisningens uppläggning i grundskolan. I Olovslundskolan ges alla elever i samundervisningsgruppen undervisning enligt skolans timplan för grundskolan oavsett om de går i grundskolan eller i särskolan. Några beslut om avsteg från särskolans timplan fattas inte.

Skolinspektionen bedömer att detta måste åtgärdas. Se också avsnitt 3.1.2.

3.3.4 Lagen om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg följs.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola	X	
Obligatorisk särskola	X	

3.4 Kvalitetsarbete

Bedömningspunkter

3.4.1 Skolan bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete, det vill säga planerar, följer upp och utvärderar sin verksamhet samt tar tillvara resultaten och omsätter dessa i åtgärder, för att förbättra måluppfyllelsen.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola		X
Obligatorisk särskola	X	

Motivering

Enligt skollagen och läroplanen har rektorn ett ansvar för att eleverna når målen för utbildningen. Detta medför en skyldighet att kontinuerligt följa upp och utvärdera elevernas kunskapsresultat så att undervisningsmål och metoder ständigt kan prövas och utvecklas i förhållande till styrdokumentens krav. I tillsynen framkommer att det på övergripande skolnivå saknas uppföljning och utvärdering av elevernas kunskapsresultat i årskurs 5 i samtliga ämnen. Vidare

framkommer att det saknas en systematisk behandling i vilken mån de nationella målen har förverkligats och vilka åtgärder skolan avser att vidta för ökad måluppfyllelse.

Skolinspektionen bedömer sammantaget att skolan behöver förbättra sitt kvalitetsarbete och vidta åtgärder för att följa upp elevernas kunskapsresultat i förhållande till målen i årskurs 5.

3.4.2 Kvalitetsarbetet dokumenteras i en kvalitetsredovisning som innehåller en bedömning av i vilken mån de nationella målen för utbildningen nåtts och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för att öka måluppfyllelsen.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola		X
Obligatorisk särskola		X

Motivering

Enligt förordning om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m. ska varje skola, förskola och fritidshem årligen upprätta en skriftlig kvalitetsredovisning. Stöd för hur kvalitetsredovisningar kan upprättas finns i Skolverkets Allmänna råd och kommentarer för kvalitetsredovisning. Olovslundskolans kvalitetsredovisning innehåller en beskrivning av vilka aktiviteter som genomförts under året utifrån vissa lokala mål inom bland annat områdena normer och värden samt ansvar och inflytande. Resultat och analys finns dock endast sparsamt redovisade, uppföljning av elevernas kunskapsresultat saknas och likaså en uppföljning och utvärdering av likabehandlingsplanen.

Skolinspektionen bedömer att kvalitetsredovisningen inte uppfyller de krav som förordningen ställer.

2009-02-11 Stockholm

Anna Rydin

Mats Peterson